

«Geure buruari jartzen diogun oztoporik handiena ezer egiterik ez dagoela pentsatzea da»

Goi mailako zientzialaria, Kimika teorikoan doktoratu berria, bertsolaria...
Ikusmena galduta eta entzumena urritua izan arren bizitzaren koskak gainditzen doa Oier.

| REYES ILINTXETA |

Argazkiak: Dani Blanco

Zer da kimika teoriko eta konputazionala?

Kimika ikertzeko bi molde daude: bata laborategian, esperimntuen bidez, eta bestea teorikoa, ordenagailuz egiten dena. Azken honetan, elektroiek segitzen dituzten mekanika kuantikoaren legeak edo printzipioetatik abiatuta, sistema kimikoak aztertzen dira modu teorikoan, hurbilpenen bidez.

Zeri buruz egin duzu tesia, zehazki?

Metanoaren aktibazioaren inguruko ikerlana egin dut. Gaur egun kimikaren erronka garrantzitsua da hau, metanoa, bereziki, energiaren produkzioan erabiltzen delako eta hau aktibatuz gero beste erabilpen batzuk lortuko genituzkeelako: hidrogeno molekularra edo konposatu organiko baliotsu eta erabilgarriak adibidez. Metanoa erretzen dugunean CO₂ askatzen da eta, metanoa aktibatuz gero, hidrogeno molekularra lortuko litzateke eta erretzean horrek ez du CO₂ sortzen, ura baizik. Beraz, ingurumenari askoz ere kalte txikiagoa egingo litzaioke. Hortik daukan interesa.

Ordenagailua erabiltzen duzu. Nola moldatzen zara pantaila ikusi gabe?

Ordenagailu normala erabiltzen dut; nik behar dudana, beste itsuek bezala, pantaila irakurle bat da. Programa berezia da eta ikusi beharrean entzun egiten dut. Idazteko arazorik ez dut. Azken finean teklatura eza gutzen dut, mekanografia menperatzen baitut.

Tesia amaituta, hemendik aurrera zer?

Ni irekia nago. Dibulgazioan aritzea gustatuko litzaidake, baina gaur egun, krisia dela eta, hori oso zaila dago. Irakaskuntza, unibertsitatean irakasle izatea ere ez dut baztertzen. Dena den, agian orain bideragarriena doktoretza ondoko ikastaro bat egitea izango da. Urte bat edo bi kanpoan ematea, agian Tarragonan. Han hiru hilabeteko egonaldia egin nuen 2010ean, hango lantaldea ezagutzen dut eta oso ongi moldatu nintzen.

Atzerrira joateko ideia bazterrean uzten duzu?

Entzumena dela-eta traba handiak ditut ingelesarekin. Jendearekin hitz egiteko moldatzen naiz, idazteko ere bai, baina jendeari ingelesez ari denean ulertzea kostatzen zait. Baina ez dut baztertzen. Kataluniara joatea ez bada posible, agian Europa iparraldeko leku horietako batera animatuko nintzateke, han gizarte

NORTASUN AGIRIA

Oier Lakuntza Irigoien, Iruñea (1985-12-29). Guraso sakandarren semea, Oierrek Paz de Ziganda ikastolan eta Iturrana institutuan ikasi ondoren, Nafarroako Unibertsitatean Kimika karrera egin du. Orain berriki EHUen euskaraz eginiko doktore tesia defendatu eta gainditu egin du *cum laude* klasifikazioarekin. Honainoko bidea ez da zela eta goxoa izan, Oierrek Wolfram gaitza duelako: horren ondorioz ikusmena galduz joan da, eta duela zazpi urte erabat itsu gelditu zen. Entzumena ere kaltetua du eta audifonoen bidez moldatzen da bizimodu ahalik eta normalena egin ahal izateko.

kotPIRENE

MIDI
D OSSAU

2.087m

maila oso garatua dago eta agian laguntzak jaso ahal izango nituzke ikasteko eta eguneroko bizimodurako. Urtebete edo bi kanpoan emateko prest nago, baina neure burua hemen, Euskal Herrian, ikusten dut.

Dibulgazio lanetan agian, Elhuyar fundazioarekin?

Kontaktu bat izan nuen duela urte eta erdi eta haiek ere interesa zuten, baina geroztik krisiak gogor kolpatu ditu eta ikusi egin behar. Gustatuko litzaidake, euskaldunontzat Elhu-

Bertsotan

Irailaren bukaeran Oier Lakuntzak bere tesiaren defentsa egin zuen, Pedro Miguel Etxenike fisikari ezaguna buru zuen epaimahaiaren aurrean. Etxenikek "zorionak doktore Lakuntza!" esanez agurtu zuen Oier Iruñerriko Euskalerrira Irratian eginiko elkarrizketan. Fisikari izabarrak Oier Lakuntza goi mailako kimikaria dela nabarmendu zuen eta horren lekuko direla nazioarteko zientzia dibulgazio aldizkari nagusietan argitaratu dituen artikulu bikainak. Epaimahaiburuak azaldu zuenez, *cum laude* kalifikazioa eman zioten "oso lan ona delako, laburra eta ongi idatzia. Azalpena ere bikaina izan zen". Bukatutakoan Lakuntzak eskerrak bertsotan eman zizkien eta Etxenikek hari erreplika emateko Maialen Lujanbio bertsolaria gonbidatu zuen.

yar erreferentziala delako, baina momentuz dena kolokan dago.

Zertan datza zure muga fisikoa?

5 urterekin Wolfram sindromea diagnostikatu zidaten. Horrek dakar, besteak beste, ikusmen eta entzumen nerbioen galera. Ikusmena pixkanaka galtzen joan naiz itsu gelditu arte eta entzumen ere galtzen ari naiz. Horretaz gain, bi diabetes mota ditut: diabetes metitus, eta insipidoa. Azken horren eraginez gorputzak ezin ditu likidoak mantendu eta haren ondorioetako bat da maskuri neurogenoa izatea. Horrek esan nahi du maskuriak ez diola nerbio sistemari erantzuten eta pixa egiteko arazoak sortzen dizkit.

26 urterekin hori dena gogorra izanen da...

Nik, zorionez, nahiko ongi asimilatu dut dena, eta erantzuten joan naiz, baina egia da hauetako arazoren bat agertu aldiro, nolabaiteko beherakada duzula. Hasieran diabetesa izan zen, gero entzumen eta ikusmena... Galera pixkanakakoa izan da eta horrek lagundu dit ohitzen eta baliabide berriak erabiltzen, hala ere batzuetan gogor samarra da. Entzumen aldetik, aparatuekin ongi moldatzen naiz beste pertsona batekin hitz egiteko. Arazo gehiago izaten dut jende

gehiago edo zarata dagoenean. Bazkari edo afari ondoko batean, adibidez, ez dut arazorik izaten aldamenekoari entzuteko baina bai urrun daudenei.

Ikusmena galtzen joatea oso gogorra da?

Gauza asko ikusi dut eta ikusi dudana guztia ez nuke beste ezerengatik aldatuko. Baditut erreferentzia jakin batzuk. Badakit gauzak nolakoak diren eta hori laguntza handia da.

Ikusmena berreskuratzeko itxaropenik?

Gaur egun ikusmena eta entzumena berreskuratzeko modurik ez dago. Ikertzen ari dira, baina ez dago ezer. Helburua da entzumena ahal den heinean mantentzea.

Superman modukoa zara zu?

Ez! Nik beti esan izan dut horrelakoetan bi aukera daudela: iraganera begira egotea eta nostalgia sentitzea edo beste jarrera bat, nik aukeratu dudana, onartu eta arazoei aurre eginez bizimodu ahalik eta onena eramaten saiatzea.

Hau tokatu zait eta aurre egiten ikasi behar dut. Onartzea da lehen urratsa. Hortik aurrera arazoak gaintu daitezke, eta horretarako inguruko laguntza ezinbestekoa da, zalan-tzarik gabe. Agian nahi dudana guztia ezingo dut egin, baina probatu ondoren ikusiko dut hori.

Batzuetan aurreiritziei ere aurre egin behar izan diezu. Nafarroako Opuseko Unibertsitatean, adibidez.

Betidanik Kimika oso gustukoa izan dut eta probatu egin nahi nuen. Zalantza handiak nituen eta gainera unibertsitate-ate irekiko jardunaldietara joan nintzenez, hango dekanordeak esan zidan ez zidala gomendatzen, inondik inora, Kimika egitea. Zaila izango zela onartuta ere, probatu nahi nuen. Nik neronek ikusi nahi nuen. Tematu nintzela ikusita hartu ninduten eta karrera egin nuen.

Epaitegietan ibiltzea ere egokitu zaizue ezintasun pentsioa eta beken arteko balizko bateraezintasunarengatik.

Ikasle garaian gurasoek jasotzen zuten diru-laguntza nire ezintasunagatik. Doktoretza egiten hasi nintzenez pentsio hori zuzenean ni hasi nintzen

Bertsolari

“Hitzekin jolastea gustukoa dut. Duela zenbait urte Nafarroako Txapelketan parte hartzeaz gain, tarteka ateratzen diren bertso saioetan ere kantatzen dut eta gozatzen saiatzen naiz. Azken urte hauetan Lekunberriko bertso eskolan eta Donostian, unibertsitatearen inguruan, osatu genuen beste talde batean aritua naiz”.

jasotzen eta, bestalde, ikerketa beka bat eman zidaten. Handik bi urte eta erdira, gutxi gorabehera, esan zuten beka hartzen hasi nintzenetik jasotako ezintasun pentsioaren dirua itzuli behar nuela, denera 11.000 euro. Guri ez zitzaigun bidezkoa iruditzen eta auzitara jotzea erabaki genuen. Gero Gizarte Segurantzak onartu zuen lehen bi urtekoa niri zegokidala, bekaren lehen urteak beka direlako, ez lan kontratu bat, eta beraz bateragarriak dira. Hirugarren eta lauugarren urtean, aldiz, beka kontratu moduan egiten dute eta horren ondorioz epe horretako pentsioa, 1.600 euro inguru, itzuli behar nituela zioten. Guk jarraitu genuen esaten bateragarriak izan behar zutela eta otsailean egin zen epaiketaren emaitza gure aldekoa izan zen. Epaia errekurritu zuten eta juxtu gaurko berria da [urriak 2] helegite hori ez dutela onartu eta arrazoia guri ematen digutela.

Legeek ezinduak ezinduago egiten dituzte?

Bai. Eta badirudi arazoa harago doala. Gauzak dauden bezala, badirudi ezinduok ezin garela langile izan. Iduri luke ezintasun pentsioa kapritxotan gasatzen dugula, eta hori ez da horrela. Daukagun gaixotasunak dakartzan beste gastuei aurre egiteko da: medika-

Prezio bereziak langabeentzat

Matrikula zabalik!!! 2012-2013

Gabriel Aresti

euskaltegia eta akademia

Txikien Aresti
Niñ@s

Gazteen Aresti
Jóvenes

Helduen Aresti
Adultos

Urritik aurrera
San Bizente 2 - 4.a - Bilbo - Tel: 94 423 75 91 - bulegoa@gabrielaresti.com

www.gabrielaresti.com

OFF THE RECORD

Ordenagailua

Oier Lakuntzari ordenagailuak hitz egiten dio. Guk pantailan ikusten duguna hitz bihurtzen dio. Hau eromena! Zitzu bizian robot batena dirudien ahots mekanikoak hamaika letra eta ikur deskribatzen dizkio erretolika zibernetiko amaigabeen. Goi mailako zientzia kontuetan, halere, ez omen da oso iaioa makina, eta kimika teorikoaren formulak deskribatzerakoan lan bikoitza ematen dio, ikerlanak egiterakoan. Hala ere, ezinbesteko laguna du eta elkarrekin gauza asko egiten ari dira.

mentuak ordaindu behar ditut, audifonoak tarteka erosi... Eta soldata ere behar da bizitzeko.

Gizarte hau, oro har, ez dago prentsaturik ezinduentzat...

Ez. Ordenagailua erabiltzen dut eta telefono mugikorra ere bai, baina orain sortzen ari diren tabletak eta tresna horiek guztiak, adibidez, ez daude guretzat pentsatuak.

Nire helburuetako bat, eta puntu ahulenetako bat, nire kabuz moldatzen ikasi behar hori izan da beti. Azkeneko lau urteetan, asteen zehar Donostian bizi izan naiz unibertsitate ondoko egoitza batean eta ongi moldatu naiz. Azkeneko urte honetan, aldiz, tesia idatzi bitartean, etxetik aritu naiz lanean eta asteen bitan Donostiara joaten nintzen.

Alde horretatik, Tarragonan egin nuen hiru hilabeteko egonaldia izugarriko bul-tzada izan zen niretzako: apartamentu batean bizi izan nintzen ni bakarrik, etxe-ko gauza guztiak nire kabuz egiten nituen eta hori oso garrantzitsua izan zen niretzat: pixka bat landuz gero, hori dena egiteko gai nintzela egiazatzeko oso baliagarria izan zitzaidan.

Ni neu

"Jendeak esaten didanean oker nabilela, nik esaten diet gustatzen zaidala nik neuk hormaren kontra jotzea eta ni neu ohartzea ezin dudala egin. Ez zait gustatzen probatu aurretik besteek esatea zer egin dezakedan eta zer ez".

Bertsolaritzaz gain, zer beste zaletasunak dituzu?

Lagunekin egotea gustatzen zait, bueltatxo bat ematea... Diabetes insipido hori dela-eta, mugatu samar nabil, baina asko gustatzen zait mendira joatea eta ibiltzea. Aukera daukadan gustura joaten naiz. Irratia entzutea izugarri gustatzen zait. Irakurtzea ere gustuko dut. Braillea oso gutxi erabili izan dut, irakurtzeko ordenagailua eta audio liburuaz baliatzen naiz.

Gaur egun jende gazte asko kezkatuta dabil lan faltagatik, egoera ekonomikoarengatik. Zer esanen zenieke?

Eroso bizi izan den jendeari halako zailtasun bat iristen zaionean, normala da pixka bat hondoratzea eta kikiltzea. Nik uste dut, ahal den heinean, aurre egin behar zaiola eta jendea animatuko nuke zailtasunen aurrean gaintzen saiatzera. Geure buruari jartzen diogun oztoporik handiena ezer egiterik ez dagoela pentsatzea da. Gure aukeretan sinesten badugu eta ahalegintzen bagara, oztopo asko eta asko gaintitu ahal izango dugu. ■

HENDAIA
Urriaren 20an

Variétés Zineman
17:00etan

Ametz Arzallus
Eneritz Zabaleta

+ sailkatutakoak

finalaurreakoa 1
argia

